

Za močnejši glas civilne družbe v evropski sosesčini

Vzpodbujanje civilnega dialoga in partnerskega odnosa med civilno družbo, vladami in institucijami EU

Mednarodna konferenca, ki bo potekala na Brdu pri Kranju
2. aprila 2008

Okvir konference

Konferenca o vlogi civilne družbe v evropski sosesčini bo usmerjena na vzhodnoevropske partnerice evropske sosedске politike in države, ki so že vključene v pridružitveni proces. Zato se odlično umešča v kontekst slovenskega predsedstva in njegovih prednostnih nalog: Zahodnega Balkana, evropske sosedске politike, širitve in medkulturnega dialoga.

Evropska sosedska politika (ESP) ostaja osrednja prednostna naloga zunanjih politik Unije ter lahko znatno spodbudi in podpre procese reform in posodabljanja, ki jih izvajajo njene partnerice. Partnerstvo in skupna odgovornost, načelo razlikovanja in prilagojena pomoč ostajajo med njenimi ključnimi načeli. Sporočilo Komisije z naslovom »Močna evropska sosedska politika« iz decembra 2007 je bilo toplo sprejeto, saj nakazuje glavna področja nadaljnega razvoja, med katerimi sta vse večje sodelovanje civilne družbe ter krepitev stikov med posamezniki. Čeprav Rusija ni vključena v evropsko sosedsko politiko, ima prek instrumenta partnerstva EU-Rusija pomembno vlogo v sosesčini EU ter pri ohranjanju območja stabilnosti in blaginje v regiji.

Tudi Zahodni Balkan je nadvse pomembna regija za varnost in blaginjo vse Unije. Na zasedanju Evropskega sveta v Solunu je EU državam Zahodnega Balkana ponudila jasno perspektivo članstva v Uniji ter sprejela celovito strategijo stabilizacijsko-pridružitvenega procesa. Odtlej je bil dosežen precejšen napredek. Za ohranitev političnega zagona ter izvajanje političnih in gospodarskih reform je čas, da okrepmo in poglobimo odnose z zahodnobalkanskimi državami, ter tako prihodnost v okviru EU približamo njenim državljanom. Civilna družba ima še pomembnejšo vlogo pri spodbujanju demokracije in človekovih pravic ter oblikovanju stabilnosti v regiji.

V zadnjih nekaj letih je Turčija, država kandidatka, s katero že potekajo pogajanja o članstvu v Uniji, dosegla zelo velik politični in gospodarski napredek. Vendar pa si mora še naprej prizadevati za reforme ter svojo zakonodajo uskladiti z evropskim pravnim redom, zlasti na nekaterih konkretnih področjih. Zato se pričakujejo dodatne reforme, denimo nova ustava ter sprejetje sekundarne zakonodaje z različnih področij. Kakor navaja vlada, naj bi k temu prispevale vse strani, tudi civilna družba.

Da bi se lahko odzvali na spremembe v sosesčini EU in sosednjim državam pomagali v boju proti nadaljnjim izzivom, ki izhajajo iz trenutnih reform, bi moral trajnostni razvoj civilne družbe postati eden od glavnih ciljev strategije EU za sosednje države. Tako evropska sosedska politika in stabilizacijsko-pridružitveni proces poudarjata pomen civilne družbe ter vse večje vloge, ki bi jo ta morala imeti v procesu nadaljnje demokratizacije in integracije v EU.

Ključna vloga organizacij civilne družbe pri izvajanju storitev socialne varnosti je nesporna in jo EU in nacionalni organi v celoti priznavajo. Toda ali so organizacije civilne družbe resnično priznane kot polnopravne partnerice na ravni političnega dialoga? Medtem ko so organizacije civilne družbe v evropski sosesčini večinoma udeležene v

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA KOMUNICIRANJE

EVROPSKA KOMISIJA
Predstavništvo v Republiki Sloveniji

operativnem/projektne partnerstvu, je njihov prispevek k oblikovanju politik še vedno dokaj neznaten. Je javno zagovorništvo na nacionalni ravni dovolj cenjeno? Nam na ravni EU primanjkujejo učinkoviti mehanizmi posvetovanja s civilno družbo v soseščini?

Čeprav je politični konsenz (pristop od zgoraj navzdol) pri oblikovanju politik ključen, je za izvajanje in učinkovitost teh politik nujen nasprotni pristop, od spodaj navzgor. Tudi pri tem ima lahko civilna družba pomembno vlogo. V ozračju negotovosti glede nadaljnega širitvenega procesa in različnih pričakovanih partnerskih držav od evropske sosedске politike bi morale nevladne organizacije dati jasno sporočilo o vlogi, ki naj bi jo imela civilna družba v sosednjih državah EU pri oblikovanju zunanjih politik in pomoči EU.

V okviru slovenskega predsedstva ta konferenca civilnim družbam ponuja izvrstno priložnost, da EU pošljejo politično sporočilo o potrebi po razvoju dosledne in usklajene strategije za trajnostni razvoj civilne družbe v njeni soseščini.

Namen konference

Dogodek je del kampanje zagovorništva v okviru Programa informiranja, usposabljanja in štipendiranja (ITS) Evropske službe za delovanje državljanov ECAS, ki ga financira fundacija C.S. MOTT Foundation, za spodbujanje razprave na ravni EU in na nacionalni ravni o tem, kako ustvariti trajne partnerske odnose med dejavniki civilne družbe, EU in nacionalnimi organi. Proces se je začel s konferenco v Bruslju 10. oktobra 2007, končal pa se bo s konferenco v Zadru 25. in 26. septembra 2008. Med prvo konferenco o »Novih zunanjih finančnih instrumentih – novih priložnostih za civilno družbo v evropski soseščini« je bil poseben poudarek namenjen partnerskemu načelu iz uredb¹ ter njegovemu morebitnemu vplivu na večje vključevanje civilne družbe v oblikovanje, izvajanje, spremljanje in ocenjevanje zunanjih politik EU ter programov evropske sosedске politike (ENPI) in predpristopne pomoči (IPA)². Program izmenjave, koordinacije in obveščanja donatorjev DECIM, ki sta ga vzpostavili Evropska komisija in Svetovna banka, v zvezi s tem veliko obeta, saj želi pritegniti civilno družbo kot ključnega akterja v proces razvoja in zagotoviti prispevek organizacij civilne družbe v »program učinkovitosti pomoči«.

Konferenca »Za močnejši glas civilne družbe v evropski soseščini: Vzpodbujanje civilnega dialoga in partnerskega odnosa med civilno družbo, vladami in institucijami EU« želi zagotoviti skupni prostor za razmišljanje o tem, kako ustvariti trajne partnerske odnose med dejavniki civilne družbe, EU in nacionalnimi organi, v katerih bo civilna družba ključni akter ne samo pri izvajanju zunanje pomoči, temveč tudi pri dialogu o oblikovanju politik. Konferenca se bo usmerila zlasti na naslednja vprašanja, ki so osrednjega pomena za trajnostni razvoj civilne družbe v soseščini EU:

- Ali lahko EU razvije dosledno in usklajeno dolgoročno strategijo za krepitev civilne družbe v sosednjih državah EU? Kako lahko k temu prispeva civilna družba?

¹ Uredba Sveta (ES) št. 1085/2006 z dne 17. julija 2006 o vzpostavitvi instrumenta za predpristopno pomoč (IPA); Uredba Komisije (ES) št. 718/2007 z dne 12. junija 2007 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 1085/2006 o vzpostavitvi instrumenta za predpristopno pomoč (IPA); Uredba Komisije (ES) št. 951/2007 z dne 9. avgusta 2007 o določitvi izvedbenih pravil za programe čezmejnega sodelovanja, ki se financirajo v okviru Uredbe (ES) št. 1638/2006 Evropskega parlamenta in Sveta o splošnih določbah o ustanovitvi Evropskega instrumenta sosedstva in partnerstva.

² Poročilo je v celoti objavljeno na spletnem naslovu http://www.ecas.org/file_uploads/1521.pdf

- Kako spodbuditi razvoj partnerskih odnosov med civilno družbo, institucijami EU in organi oblasti in kakšni bi lahko bili mehanizmi tega sodelovanja? Kako spodbujati vključevanje civilne družbe ne samo v izvajanje projektov EU, temveč tudi v oblikovanje programov in politik EU?
- Kako bi organizacije civilne družbe lahko prispevale k oblikovanju programa učinkovitosti pomoči? Kakšne možnosti v zvezi s tem obstajajo znotraj programa DECIM?

Ob konferenci bodo izdana politična priporočila (deklaracija) o vzpostavitvi civilnega dialoga in partnerskih odnosov med civilno družbo, nacionalnimi vladami in institucijami EU ter o krepitvi vloge organizacij civilne družbe kot razvojnih akterjev z njihovim vključevanjem v dialog o učinkovitosti pomoči. Deklaracija bo odprta za podpis udeležencev.

Kdo organizira dogodek?

Konferenco organizirata CNVOS – Zavod Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij in ECAS – Evropska služba za delovanje državljanov iz Bruslja, pod pokroviteljstvom slovenskega predsedstva ter v sodelovanju z Uradom vlade za komuniciranje in Predstavništvom Evropske komisije v Sloveniji v okviru Upravljaljskega partnerstva.

Kdo naj se je udeleži?

Konferenca naj bi pritegnila 130 udeležencev iz EU, predvsem pa z Zahodnega Balkana, iz Turčije in vzhodnoevropskih partneric evropske sosedske politike. Med njimi bodo partnerji in upravičenci do sredstev iz programa ITS, predstavniki drugih nevladnih organizacij, javni in zasebni donatorji, ki delujejo v regiji, ter uradniki iz državnih uprav in institucij EU.

Nekatere praktične podrobnosti

1. Kotizacije ni. Udeleženci si morajo stroške poti in bivanja kriti sami. Nekaj finančne pomoči bo na voljo izbranim udeležencem iz vzhodne Evrope, z Zahodnega Balkana in iz Turčije prek programa izmenjave, koordinacije in obveščanja donatorjev DECIM.

2. **Informacije** so na voljo na spletnih straneh ECAS (www.ecas.org), spletni strani slovenskega predsedstva (www.eu2008.si) in portalu slovenskih nevladnih organizacij za obdobje predsedovanja Svetu EU (www.predsedovanje.si).

3. Delovni jezik bo angleščina. Tolmačenje ne bo na voljo.

PROGRAM DOGODKOV PRED KONFERENCO – 1. aprila 2008

Neformalna okrogla miza nevladnih organizacij, Hotel Mons

(dan pred začetkom konference)

17.30–18.00 Prijava, Hotel Mons

18.00–21.00

Svetovalni odbor in vodje nevladnih organizacij, ki so odgovorni za analizo vprašalnika za svojo državo (glej spodaj), bodo povabljeni na neformalno okroglo mizo, ki bo potekala na večer pred dogodkom. To bo priložnost za srečanje nevladnih organizacij iz različnih držav in z različnih področij delovanja, na katerem bodo v neformalnem ozračju razpravljale o temah, ki so pomembne zanje, predvsem pa ocenile vlogo in učinkovitost strategije EU za razvoj civilne družbe v sosednjih državah EU, razpravljale o načelu krepitve partnerstva in vključevanju organizacij civilne družbe v oblikovanje, izvajanje, spremljanje ter ocenjevanje politik in programov EU. Vprašanja, ki se bodo pojavila na okrogli mizi nevladnih organizacij, bodo organizatorjem v pomoč pri usmerjanju razprave na konferenci in pri dopolnitvi seznama priporočil, ki bodo vključena v Ljubljansko deklaracijo.

Na podlagi poročila s konference v Bruslju je bil pripravljen vprašalnik. Poročilo in vprašalnik sta bila poslana partnerskim organizacijam Evropske službe za delovanje državljanov (ECAS) ter Zavoda Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij (CNVOS) z Zahodnega Balkana, iz Turčije in vzhodne Evrope, ki ju razpošiljajo naprej, s čimer civilni družbi omogočajo, da lahko prispeva k oblikovanju in zasnovi Ljubljanske deklaracije. Med okroglo mizo nevladnih organizacij bo vsaka država morala predložiti osnutek priporočil glede vloge, ki bi jo organizacije civilne družbe njihovih držav morale imeti v okviru zunanje pomoči ter mehanizmov EU, ki bi jim omogočili, da se vključijo v oblikovanje, izvajanje, spremljanje ter ocenjevanje politik in programov EU.

Program okrogle mize:

18.00–18.15

Pozdravna govora Tonyja Venablesa, direktorja ECAS, in Jožeta Gornika, direktorja CNVOS

18.15–19.30

Kratke predstavitve poročil posameznih držav: Albanije, BiH, Hrvaške, Makedonije, Črne gore, Srbije, Turčije, Moldavije, Belorusije, Ukrajine in Rusije

19.30–21.00

Razprava o vsebini »Ljubljanske deklaracije«

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA KOMUNICIRANJE

EVROPSKA KOMISIJA
Predstavništvo v Republiki Sloveniji

PROGRAM KONFERENCE

2. aprila 2008

08.00 Odhod izpred hotelov proti kongresnemu centru Brdo

Odprtje konference

09.15–10.00 Kongresni center Brdo, dvorana Grandis

Pozdravni govori

Anita Pipan, generalna direktorica Direktorata za načrtovanje politik in politično multilateralo, Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije

Jože Gornik, direktor Zavoda Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij CNVOS

Tony Venables, direktor Evropske službe za delovanje državljanov ECAS

Glavni govornik

Jan Trzuszczynsky, namestnik generalnega direktorja GD za širitev, Evropska komisija

10.30–11.00 Odmor za kavo

11.00–12.30 Kongresni center Brdo, dvorana Grandis

I. ZASEDANJE: Vloga EU pri spodbujanju razvoja civilne družbe in njenega pomena v državah evropske sosedске politike in Zahodnega Balkana

Panelna razprava – vprašanja:

Kakšen je položaj civilne družbe v zunanjih politikah EU do sosednjih držav? Ali lahko EU razvije dolgoročno strategijo za krepitev vloge civilne družbe v sosednjih državah EU? Koliko zunanji instrumenti EU ustrezajo političnemu in pravnemu okolju, v katerem se razvija civilna družba v soseščini EU? Kakšna je odgovornost EU pri vzpostavljanju takega okolja?

Predsedujoči: Primož Šporar, direktor Pravno informacijskega centra nevladnih organizacij in član Evropskega gospodarskega in socialnega odbora

Panel:

Wenceslas de Lobkowicz, svetovalec za dialog s civilno družbo, Generalni direktorat za širitev, Evropska komisija

EVROPSKA KOMISIJA
Predstavništvo v Republiki Sloveniji

Andreas Herdina, vodja enote, Evropska sosedstva politika – sektorska koordinacija, Generalni direktorat za zunanje odnose, Evropska komisija

Katerina Handzi-Miceva, pravna svetovalka, Evropski center za neprofitno pravo, Madžarska

Goran Djurović, izvršni direktor, Center za razvoj nevladnih organizacij, Črna gora

Razprava, vprašanja in odgovori

12.30–14.00 Odmor za kosilo (Hotel Kokra)

14.00–15.30 (Kongresni center Brdo, dvorana Grandis in dvorana Splendens)

II. ZASEDANJE Vzpostavljanje trajnih partnerskih odnosov med civilno družbo, institucijami EU ter nacionalnimi organi

Vprašanja za razpravo:

Kako sodelovati z državnimi organi v procesu evropskih integracij in kako se vključiti v oblikovanje politik in programov EU? Kakšen bi lahko bil mehanizem sodelovanja med institucijami EU, nacionalnimi organi in tretjim sektorjem? Kako so EU in državni organi naklonjeni vključevanju civilne družbe v politični dialog ter v pripravo in izvajanje akcijskih načrtov? Kako trenutni odnosi na področju pomoči med EU in vladami vplivajo na možnost organizacij civilne družbe, da se vključijo v politični dialog? Katere oblike partnerstev obstajajo in kakšen je njihov pomen? Katera orodja bi bila učinkovita pri spodbujanju vlad in institucij EU, naj sodelujejo z nevladnimi akterji?

Udeleženci se razdelijo v dve delovni skupini:

I. delovna skupina: Zahodni Balkan in Turčija (dvorana Grandis)

Predsedujoči: Cvjetana Plavša-Matić, direktorica Nacionalne fundacije za razvoj civilne družbe (NFCSD), Hrvaška

Panel:

Sašo Klekovski, izvršni direktor, Makedonski center za mednarodno sodelovanje, Makedonija

Igor Vidačak, vodja Službe vlade za sodelovanje z nevladnimi organizacijami, Hrvaška

Miljenko Dereta, izvršna direktorica, Državljske pobude, Srbija

Džemal Hodžić, nadzorni vodja, Razvoj civilne družbe/Demokracija in vladavina prava, Delegacija Evropske komisije v BiH

Dorian Filote, sektorski vodja – Civilna družba in demokratizacija, Delegacija Evropske komisije v Turčiji

Rana Birden, članica uprave, Združenje za podporo in izobraževanje ženskih kandidat, Turčija

Razprava, vprašanja in odgovori

II. delovna skupina: Vzhodna Evropa (dvorana Splendens)

Predsedujoči: Marie Skov Madsen, svetovalka za Evropsko sosedsko politiko, Eurostep, Bruselj

Panel:

Tatjana Poševalova, predsednica javnega združenja »Center za družbene inovacije«, Belorusija

Konstantin Baranov, koordinator razvojnih programov, »Mlada Evropa«, Rusija

Natalia Solcan, vodja sektorja za politično sodelovanje z EU, Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Moldavije, Moldavija

Arina Kraijdan, predsednica Zveze za usposabljanje in informiranje o Evropi, Moldavija

Tetjana Daniliv, direktorica, Center virov za razvoj nevladnih organizacij GURT, Ukrajina

Razprava, vprašanja in odgovori

15.30–17.00 (dvorana Grandis)

III. ZASEDANJE: Vključevanje civilne družbe v program »učinkovitosti pomoči«

Panelna razprava – vprašanja:

Kako donatorji prispevajo k trajnostnemu razvoju civilne družbe? Po kakšnem mehanizmu bi se civilna družba lahko vključila v načrtovanje prednostnih nalog donatorjev? Kakšne so možnosti v okviru programa DECIM? Kateri so prvi rezultati programa DECIM – ustvarjena sinergija donatorjev? Ali programi donatorjev v celoti izražajo potrebe organizacij civilne družbe na regionalni in lokalni ravni? Kako se lahko organizacije civilne družbe vključijo v spremljanje tega, ali delo donatorjev in vlad poteka v skladu z zavezami za doseganje učinkovitosti pomoči?

Predsedujoči: Christine Bedoya, predsednica, TRIALOG, Avstrija

Panel:

Irma Mežnarič, podsekretarka, Ministrstvo za javno upravo, Slovenija

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA KOMUNICIRANJE

EVROPSKA KOMISIJA
Predstavništvo v Republiki Sloveniji

Jeremy Nagoda, mednarodna koordinacija, Urad za sodelovanje EuropeAid pri Evropski komisiji

Marija Adanja, vodja Sektorja za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč, Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije

Irene Payne, svetovalka, Sektor za inovacije ter integriteto, OECD, Francija

Aleš Kranjc Kušlan, koordinator delovnih skupin, Platforma nevladnih organizacij za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč – SLOGA

Razprava, vprašanja in odgovori

17.00–17.45 (dvorana Grandis)

Sklepno zasedanje: Sklepne izjave in predstavitve »Ljubljanske deklaracije«

Panel:

Tony Venables, direktor Evropske službe za delovanje državljanov ECAS, Belgija

Predstavniki civilne družbe na Zahodnem Balkanu in Turčiji

Predstavniki civilne družbe iz ENP države v vzhodni Evropi ter Rusiji

17.45 Odhod iz Kongresnega centra Brdo proti letališču oziroma hotelu